

درسنامه درس (ع)

تنوین « ٰ / َ »

در آخر بعضی از کلمات علامت (َ) می‌بینیم. این علامت (ن) خوانده می‌شود. به مثال زیر توجه کن.

حتماً نوشته می‌شود ← حتین (خوانده می‌شود)

حالا تو بخوان

فعلاً - معمولاً - مخصوصاً - بعداً - دقیقاً - مثلاً - اصلاً - حتماً

کلمات هم معنی

به معنی و مفهوم کلمات هر خط خوب توجه کن.

✓ شروع - اوّل - نخست - آغاز - ابتدا - سر آغاز

✓ پایان - سرانجام - آخر - تمام - انتها - خاتمه

✓ گفت و گو - حرف زدن - صحبت کردن - مشورت

همانطور که مشاهده کردی تمام کلمات هر خط یک معنی و مفهوم دارند و ما می‌توانیم

از هر کدام از آنها که برای جمله‌ی ما مناسب تر است، استفاده کنیم.

دانش آموزان هر گروه با هم مشورت کردند.

« ای »

به این دو جمله توجه کن.

خانه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم، بسیار بزرگ است.

نزدیکی شهر ما کوهی زیبا دیده می‌شود.

مانند کلماتی که در جمله‌های بالا زیر آن‌ها خط کشیده شده است، بعضی از کلمات هستند که آخر آن‌ها نشانه‌ی (ه ه) می‌باشد و اگر بخواهیم به آن‌ها اشاره کنیم

یا در مورد آن‌ها چیزی بگوییم، (ی) یا (ای) به آخرشان اضافه می‌کنیم.

به آخر کدام کلمات (ای) و به آخر کدام کلمات (ی) اضافه می‌شود؟

به کلماتی که نشانه‌ی آخر آن‌ها (ه ه) با صدای (اِ) خوانده شود (ای) اضافه می‌شود.

مجله + ای ← مجله‌ای

پرنده‌ای - ستاره‌ای - فرشته‌ای - ایستاده‌ای - محلّه‌ای

به کلماتی که نشانه‌ی آخر آن‌ها (ه ه) با صدای (ه ه) خوانده می‌شود (ی) اضافه می‌شود.

راه + ی ← راهی

سیاهی - کوهی - چاهی - شاهی - گاهی

درسنامه درس (۶)

« کلمات مشترک »

به هر دسته از کلمات زیر دقت کن.

سخن گو
سخن ران
سخن چین
بی سخن

کارگر
بی کار
همکار
کارخانه

کتابخانه
کتابدار
کتابفروش
کتابخوان

نورانی
پرنور
بینور
کم نور

کلمه‌ی مشترک نور کلمه‌ی مشترک کتاب کلمه‌ی مشترک کار کلمه‌ی مشترک سخن

همانطور که مشاهده کردی در هر دسته از کلمات، یک کلمه‌ی مشترک وجود دارد. در فارسی بعضی از کلمات هستند که در چند حرف با یکدیگر مشترک هستند و آن چند حرف مشترک معمولاً با هم، هم معنی هستند. به مثال‌های دیگر توجه کن:

خوش مزه - بی مزه - با مزه

گیاه خوار - علف خوار - گوشت خوار

هم بازی - هم شکل - هم گروه

درسنامه درس (۹)

« پسوند خانه »

اگر کلمه‌ی « خانه » بعد از بعضی از کلمات قرار بگیرد به معنی محل انجام کاری یا محل نگهداری از چیزی می‌شود.

مثال:

وضو + خانه ← وضو خانه: یعنی محلی که در آن جا وضو می‌گیرند.
کتاب + خانه ← کتابخانه: یعنی محلی که در آن جا کتاب نگه می‌دارند.

مثال‌های دیگر:

داروخانه ، آشپزخانه ، چاپخانه ، نمازخانه ، گلخانه ، کارخانه

« فعل‌ها »

در بعضی از جملات فارسی با توجه به شخص انجام دهنده‌ی کار در جمله آخر آن جمله تغییر می‌کند.
به مثال‌ها توجه کن:

<u>من</u> در این مدرسه درس می‌خوانم.	<u>ما</u> در این مدرسه درس می‌خوانیم.
<u>تو</u> در این مدرسه درس می‌خوانی.	<u>شما</u> در این مدرسه درس می‌خوانید.
<u>او</u> در این مدرسه درس می‌خواند.	<u>آنها</u> در این مدرسه درس می‌خوانند.

درسنامه درس (۱۰)

« تبدیل زمان جمله به زمان آینده »

اگر بخواهیم جمله‌ای را که در زمان حال یا گذشته اتفاق افتاده به آینده تبدیل کنیم با توجه به شخصی که کار را در آن جمله انجام می‌دهد از (خواهم ، خواهی ، خواهد ، خواهیم ، خواهید ، خواهند) استفاده می‌کنیم.

☞ به مثال‌ها توجه کن.

من غذا خوردم ← من غذا خواهم خورد.

تو کتاب می‌خوانی ← تو کتاب خواهی خواند.

او به مدرسه رفت ← او به مدرسه خواهد رفت.

ما درس می‌خوانیم ← ما درس خواهیم خواند.

شما سرود خواندید ← شما سرود خواهید خواند.

آن‌ها نمایش را دیدند ← آن‌ها نمایش را خواهند دید.

درسنامه درس (۱۲)

فردوسی

«واژه‌سازی»

گاهی در درس با کلماتی آشنا می‌شویم که از کسی یا چیزی تعریف می‌کنند.

مثل کلمه‌ی: بزرگ

حالا اگر این کلمه برای مقایسه بین دو چیز باشد باید + تر شود.

مثل: خانه‌ی محمد از خانه‌ی علی بزرگ‌تر است.

ولی اگر این کلمه برای مقایسه‌ی بین چند چیز باشد، باید + ترین شود.

مثل: خانه‌ی محمد بزرگ‌ترین خانه است.

«پیاموز و بگو»

هر گاه در جمله‌ای از کلماتی مثل: سال‌های قبل - پارسال - روز قبل و ... استفاده شده

باشد به آن جمله گذشته می‌گویند.

تمرین:

در جای خالی کلمه‌ی مناسب بگذار.

۱- قله‌ی دماوند از قله‌ی سبلان ..... است. (بزرگ‌تر - بزرگ‌ترین)

۲- قله‌ی دماوند ..... است. (بزرگ‌تر - بزرگ‌ترین)

۳- هفته‌ی پیش من با پدر و مادرم به شیراز سفر ..... (کردیم - کرده‌بودیم)

« زمان گذشته »

اگر کلماتی مثل: قبل ، پیش ، گذشته مانند (سال گذشته ، دو سال قبل ، چند سال قبل ، چند ماه پیش ، ماه قبل ، چند روز پیش ، هفته‌ی گذشته ، هفته‌ی قبل و ....) و یا کلمه‌هایی مانند (پارسال یا دیروز) را در جمله‌ای مشاهده کردی ، زمان آن جمله مربوط به گذشته می‌باشد.

روز گذشته با دوستم بازی کردم.

دیروز به نمایشگاه کتاب رفتم.

پارسال عید با خانواده‌ام به کربلا رفتم بودم.

سه‌شنبه‌ی هفته‌ی قبل روز تولدم بود.

ماه پیش این کیف را خریدم.

« کلمات شبیه به هم با معنی متفاوت »

بعضی از کلمات فارسی از نظر نوشتن و خواندن شبیه به هم هستند ولی وقتی در جملات مختلف قرار می‌گیرند، معنی متفاوتی می‌دهند.

مثال : شیر

وقتی به باغ وحش رفتیم یک شیر را در قفس دیدیم.
او شیر آب را باز کرد و کمی آب نوشید.
من هر روز صبح یک لیوان شیر می‌نوشم.

« پسوند «ی» »

اگر بخواهیم بگوییم کسی یا چیزی متعلق به جایی است و یا بخواهیم جنس بعضی از اجسام را بگوییم، به آخر کلمه «ی» اضافه می‌کنیم.
اهوازی به یکی می‌گویند که اهل اهواز است.
ابریشی به پارچه‌ای می‌گویند که از جنس ابرایشم است.

درسنامه درس (۱۵)

پسوند « کار »

اگر کلمه‌ی « کار » به آخر بعضی از کلمات فارسی اضافه شود انجام دهنده‌ی کاری را معرفی می‌کند.
به مثال‌ها توجه کنید.

نیکو + کار ← نیکوکار، یعنی کسی که کارهای خوب و نیک انجام می‌دهد.

شب + کار ← شب‌کار، یعنی کسی که شب‌ها کار می‌کند.

حالا شما کلمات زیر را بخوان و معنی هر کدام را بگو.

ورزش‌کار - گچ‌کار - هم‌کار - خدمت‌کار - روز‌کار - بی‌کار

علامت جمع « ان » بعد از حرف (ه - ن)

اگر علامت « ان » بعد از کلماتی که در آخر آن‌ها « ه » یا « ن » باشد قرار بگیرد « ه یا ن » از آخر آن کلمه حذف می‌شود و به جای آن « گ » قرار می‌گیرد.
به مثال‌ها توجه کنید.

خزنده + ان ← خزندگان

فرشته + ان ← فرشتگان

پرنده‌گان - گذشتگان - نویسندگان - خوانندگان - ستارگان - بینندگان